

Zaginione w Bremie, skradzione w Baku

Międzynarodowa Fundacja Poszukiwań Dzieł Sztuki (IFAR) otrzymała wiosną 1995 r. z Interpolu (Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej) wyjątkowo niecodzienne zawiadomienie o kradzieży dzieł sztuki. Zawiadomienie to – wysłane wraz z typowym zaleceniem Interpolu o rozpowszechnieniu informacji wśród galerii, sal aukcyjnych, handlarzy, antyków, właścicieli lombardów, muzeów i władz celnych – zawierało informację, że w tym przypadku dwa oddzielne biura Interpolu, w Wiesbaden (Niemcy) i w Baku (Azerbejdżan), w odstępie ok. 50 lat zgłaszały kradzież tych samych starych szkiców dawnych mistrzów.

Prace, o które chodzi, czyli 11 rysunków, których autorami są: Albrecht Dürer, Andrea Mantegna, Nicolas Poussin, Rembrandt, Jakob van Ruysdael, Annibale Carraci (z kręgu Anthona van Dycka) i Francois Millet, a także drzeworyt Dürera, zostały skradzione z muzeum w Baku w dniu 16 lipca 1993 r. Przed II wojną światową należały one do Kunsthalle w Bremie. Te dwukrotnie skradzione rysunki są skatalogowane i wymienione przy nazwisku każdego z artystów, wraz z datą i miejscem kradzieży w Baku.

Uważni czytelnicy *Pogotowia Skradzionych Dzieł Sztuki (Stolen Art. Alert)* mogli zauważyć inne pozycje z tej masowej kradzieży w poprzednich numerach „IFARreports”.

W 1943 r., w obawie przed bombardowaniem i w celu bezpiecznego przechowania, ponad 1 700 rysunków i 3 000 druków z Bremy zostało złożonych w Schloss Karnzow, a także w innych miejscach. W 1989 r. dyrektor muzeum w Moskwie, Wiktor Baldin, oznajmił, że

„uratował” 362 rysunki dawnych mistrzów i 2 obrazy (ew. płótna) z Bremy oraz że zamierzał je bezinteresownie zwrócić, gdy represyjny klimat polityczny w jego kraju uległ złagodzeniu dzięki „głasności” Michaiła Gorbaczowa. Baldin, jak się później okaza-

z muzeum w Baku, niż z otrzymaniem z powrotem rysunków, oficjalnie zatrzymanych przez Moskwę. Rysunki z łatwością są przewożone przez granicę i szmuglowane na rynki dzieł sztuki Europy i Stanów Zjednoczonych. Jeśli handlarze dziełami sztuki lub kolekcjonerzy na Zachodzie będą świadomi podwójnego prawa do własności – wobec czego stanie każdy, kto rozważy ich nabycie – wówczas rysunki będą zwrócone. Każdy arkusz (rysunek) posiada stempeł kolekcjonerski swojego przedwojennego właściciela z Bremy, tj. albo Bremen Kunstverein, albo Bremen Kunsthalle.

Ta dwukrotnie skradziona kolekcja musi być teraz dołączona do długiej listy dzieł sztuki z Europy Zachodniej, jakie zostały wywiezione do byłego Związku Radzieckiego przez żołnierzy Armii Czerwonej, działających zarówno indywidualnie, jak też pod oficjalnym sztandarem „trofea brygad” (?). Rysunki te nie są tak dobrze znane jak „Ukryte Skarby” impresjonizmu i postimpresjonizmu, aktualnie (tj. jesień 95 – przyp. tłum.) wystawiane w Ermitażu w Sankt Petersburgu, czy choćby płótna – niegdyś duma żydowskich kolekcjonerów w przedwojennych Węgrzech – obecnie do obejrzenia w Muzeum Puszkina w Moskwie. Z pewnością są mniej czczone niż Skarb z Troi Schliemanna, który w nadchodzących miesiącach (95/96 przyp. tłum.) wystawić będzie Muzeum Puszkina. Jednakże kradzież w Baku przypomina nam, że los tych dzieł sztuki daleki jest od uregulowania, nawet 50 lat po zakończeniu wojny.

C.L.
tłum. Jolanta Pasik
IFARreports 1995, nr. 10

Rembrandt, „Stojąca kobieta z uniesionymi rękami”, tusz sepia (?) częściowo rozjaśniony bielą.

to, był zbyt dużym optymistą, bowiem wszystkie rysunki wystawione w 1993 r. w Ermitażu, które ocalił, nadal znajdują się na terenie byłego Związku Radzieckiego.

Jak na ironię, biorąc pod uwagę powolne tempo rosyjsko-niemieckich negocjacji w sprawie wymiany dzieł sztuki przemieszczonych w trakcie oraz w następstwie II wojny światowej, Brema może mieć więcej szczęścia z odzyskaniem rysunków, które złodzieje w tajemniczy sposób wynieśli

summary

page **3** **Second Monuments and Pieces of Art Conservation Fair. May 13-15, 1999 in Kraków**
Brief on fair that was accompanied by Poland-wide Antique Dealer's Fair.

page **4** **Where is silver cock – Priceless relict of the Tarnowskie Bractwo Kurkowe (Rifle Club)**
Brief on club that crashed in 1795 together with the fall of the Poland's Republic, yet the Rifle Cock was well preserved and surrounded with Tarnów citizens' care.

page **6** **Lost Weapon**
Brief on Sibyl's Sanctuary – one of Poland's arsenal of museum's nature that remained preserved in XIX century.

page **9** **Comando Carabinieri Tutela Patrimonio Artistico**
Brief on Italian Police Squad for Art Resources Prevention.

page **10** **Heritage of the Chodkiewicz's and Tyszkiewicz's (Kretynga)**
Background on two residences of famous Poland's families, ending with sad conclusion what is happening there now.

page **12** **Lvov's Collections (I)**
Brief on Boleslaw Orzechowicz's collection – the most important ones that ought to be given Poland back during the post war period.

page **14** **Catalogue of losses**

page **18** **Catalogue of war losses**

page **19** **Secret misfortunes of the „Madonna under Spruce Trees” by Lucas Cranach Senior**

Brief on famous painting known also as „Madonna with a Child” that has been disappearing many times – the last trace leads to Switzerland...

page **21** **Protestant Cemetery in Koźuchowo**
Founded in 1634, of which plates, that are known to the historians of art are awaiting for their conservation that is extremely expensive.

page **22** **Cast-irons of Jan Karol Drews**
Brief on Drews's workshop that was delivering „modern and wonderful dresses for people, furniture and apartments” in XIX century.

page **24** **Brzeska Route's Obelisk**
Brief on route that was built in 1820-23 as an initiative of „erecting national monuments” proclaimed by representatives of the Congress Kingdom of Poland

page **26** **From the activity of the State's Treasury Agency of Agriculture Property**
The Agency acting since 1992 has been transferred objects so far and co-operates with the province conservators of monuments aiming their proper protection and preparation for privatisation.

page **28** **Theft at the Lvov's Gallery of Paintings**
April 29, 1992 – the day of theft where two museum's workers were killed.

page **30** **Lost in Bremen - stolen in Baku**
Double-stolen group Bremen-Baku – pieces of art that were taken by Soviet soldiers to the former Soviet Union – remainder that the fate of such pieces of art is far from regulation, even now – 50 years after the WW2.

TELELARM
POLAND

Zapraszamy Państwa do naszej nowej siedziby!

00-511 Warszawa, ul. Nowogrodzka 31 (przy hotelu Forum)
tel./fax +48 (22) 622 06 86, 622 06 83, 622 06 85

Firma nasza jest wyłącznym dystrybutorem w Polsce firm:
Matsushita (Japonia), KIDDE-DEUGRA GmbH (Niemcy),
ANGUS FIRE (Anglia), ASCOM (Szwecja)

Polecamy Państwu kompletne systemy ochrony. Naszym zadaniem jest intensywna promocja i sprzedaż bogatego asortymentu urządzeń, takich jak:

- analogowe systemy sygnalizacji pożaru EBL 512 firmy Matsushita
- czujki płomienia IR, UV i IR/UV firmy Matsushita
- stałe gazowe systemy gaśnicze KD 200 z największym osiągnięciem chemii przeciwpożarowej – gazem FM 200 firmy
- stałe wodne systemy gaśnicze firmy ANGUS FIRE

oraz:

- samouczący się system wykrywania gazów ENVIRONICS
- systemy telewizji przemysłowej (CCTV)
- systemy kontroli dostępu
- systemy graficznej prezentacji alarmów.

Systemy, które oferujemy znane są od wielu lat i cieszą się dobrą opinią klientów i instalatorów. Dowodem tego jest długa lista referencyjna. Nasze systemy pracują od wielu lat w budynkach użyteczności publicznej, biurach, zakładach przemysłowych, oraz w bardzo trudnych warunkach, takich jak tunele, metra. Wszędzie tam zostały dokładnie sprawdzone i przetestowane. Niejednokrotnie uratowały życie ludzi.

EBL 512 to nowoczesny system analogowy do wykrywania pożarów. Wiele progów alarmowych, automatyczna kompensacja zabrudzenia i zużycia elementów alarmowych, obróbka kwantowanych sygnałów analogowych, sterowania i dodatkowe wejścia alarmowe, współpraca z systemami gaszenia, graficzna prezentacja zagrożenia, itd.

KD-200 to nowoczesny system gaszenia gazem FM-200, zastępującym i wypierającym instalacje halonowe.

Czujki płomienia są przeznaczone wszędzie tam gdzie nie można zastosować wykrywania dymu (spalanie niektórych cieczy i gazów). Szerokie spektrum działania czujek IR/UV daje pewność zadziałania.

Stale wodne systemy gaśnicze produkowane przez angielską firmę ANGUS, są znane i cenione na świecie z dokładności wykonania i niezawodności.

Zapraszamy do współpracy !

Naszym partnerom handlowym, instalatorom oferujemy korzystne rabaty oraz wsparcie handlowe i techniczne. Prowadzimy cykliczne prezentacje i szkolenia.